

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Vsum pilei clericalis non exigant. Cap. XXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

habet virum. Si enim feceris quod debes, fieri potest, vt pluribus spiritualibus filiis circumcingeris, quàm celebres Concionatores & Confessarij, teque postea miraberis tantis filiorum manipulis vallari, & dices in corde tuo: *Quis genuit mihi istos? Ego sterilis & non pariens*: Ego non sum Prædicator, non Confessor, non doctus, & istos quis enutrit, quis eos mihi dedit? dicam, oratio, suspiria, lacrymæ & gemitus. *Desiderium quippe pauperum exaudiuit Dominus*. Oratio humiliantis se penetrat caelos: *Deus voluntatem timentium se faciet, & deprecationem eorum exaudiet*. Hoc vnum est, quòd tam multos filios dat ei, qui videbatur sterilis, & patris nomine non appellabatur.

Ifai. 49.
21.

Pf. 9. 38.

Pf. 144.
19.

1.6. c. 16.
Vit.

Hoc Concionatores, & Confessarios sæpe recogitare debere, dicebat B.P. Franciscus Xaverius, primò quidem, vt Fratribus suis se non præponerent, sibi persuadendo plus illos se præstare & operari: deinde, vt hoc pacto maiori inter se omnes vnione & caritate connectantur.

Ad hæc habent & aliud in hoc commodum & bonum Laici, scilicet, quòd cum ipsi fructum & lucrum aliquod in animabus, eo quo diximus modo faciunt, securiores sint, quàm aut Prædicatores, aut Confessarij, aut Lectores Scholastici; propterea quòd Concinator & Lector, sæpe in magno euanescenti superbiendi que agant periculo; Confessarius verò dubius semper sit, malene an benè procedat.

Huc accedit, quòd magnas ministerio & munia hæc sollicitudines & impedimenta inuoluant, ita quidem, vt non rarò homo, qui iis ritè perfungatur sui ipsius obliuiscatur, ac se ipsum & proprium profectum negligat. At Fratres Laici securè rem suam agunt, meritumque & quæstus eorum in tuto est, quia ab hac vanitate nec non ab hisce curis anxius & scrupulis planè liberi sunt. Adeò, vt semper aliquam in lucro nostro partem habeant, & non rarò etiam potissimam & maximam, dispendij verò nostri minimè participant, sed id totum nostrum sit, totum nobis obueniat, Vtinam verò interdum non contingat, vt Concinator vanam gloriam metat, Frater verò Laicus omnem fructum & profectum qui fit, ad se trahat, (quia non bona sed iniqua hæc esset partitio) sed omnes laboris nostri fructu gaudeamus, omnia ad maiorem Dei gloriam semper faciendo.

CAPVT VIGESIMVMQVARTVM.

Colloquia cum secularibus quomodo instituenda.

133.

IN colloquijs cum Externis, agant de rebus spiritualibus, vt eos iuuent, prout præscribitur in Regula 24. Comm. & Reg. 9. Coadiut. vt

datà commodà occasione vtantur pijs colloquijs proximorum ad meliorem promouere & consilio atque exhortatione ad bona opera, præsertim ad confessionem excitare, videndo ne limites sibi à Regulâ præscriptos excedant. Ideò in Reg. 42. Comm. additum est, vt id procurent pro ratione sui gradus, hoc est, ne eo modo quo Sacerdotes & Fratres Theologi facere solent, resoluendo casus conscientie, & doctrinas Theologicas proponendo vel explicando. Hoc enim ad Laicos Fratres non spectat.

Hoc exequatur suprâ laudatus Coadiutor noster Ioannes Ximenez: *Nam fuit valde proximorum salutem, & vt omnes Deum agnoscerent, eiusque legem sanctissimam custodirent, ex quo oriebatur internum quoddam consilium ad homines iuuandos. Cum omnibus enim rusticis & ignaris hominibus occurrentibus ita colloquebatur, vt inciperet ab aliqua re, quam illi libenter audiebant, sed mox transibat ad id quod ipse cupiebat, fructum scilicet animarum eorum, & ita miscebat sermones de Deo, præcogitabat autem, que illis esset dicturus: & talem scientiam, ac peritiam ipsius gradui accommodatam Deus ei dederat, adeò, suauiter agebat, vt ordinari eos lucraretur & in moribus ac vita mutaret quibuscum agebat.*

Simili modo alter noster Coadiutor Alphòsus Rodriquez, cum officium Ibitoris per aliquot decades annorum obiret, tam salutaria miscebat cum externis colloquia, præsertim cū studiosis, vt quàm plurimos ad statum Religiosum amplectendum, alios verò ferè innumeros, ad vitam piè traducendam adduxerit. Idem faciebat Paulus Cicottus Coadiutor Italus, famâ sanctitatis Romæ celebris, cum eadè etiam sanctè mortuus, vt alios multos non commorem.

CAPVT VIGESIMVMQVINTVM.

Vsum pilei Clericalis non exigant.

CVM hoc Opusculum potissimum scripsit in gratiam Personarum Societatis ad obsequia manualia domestica receptarum, necessarium videtur, vt hoc loco attexam causas quibus mota est Societas nostra, vt in septimâ & octauâ Congregationibus generalibus, post longam deliberationem & rationum pro vtraque parte discussionem, statuerit, ne in posterum Laici ad eius obsequia recipiendis permitterentur vsus pilei clericalis, sed solis antea receptis in quibusdam prouincijs indulgeretur. Et quia singulari Dei & Societatis beneficio, ad sui vtrique Congregationi generali, septimæ quidem, tanquam Elector R. P. Marij Vitelleici, missus à Prouincia Poloniæ, octauæ verò tanquam Elector R. P. Vincentij Carraxæ, missus à Prouincia Lithuanie, possum indubià fide tanquam præsens & oculatus & auritus testis, hic inferere veram huius rei narrationem.

Inpri-

In primis: cum SS. D. N. Paulus V. Pontifex Max. & per Illustrissimum Cardinalem Bellarminum, & per R. P. Ferdinandum Albertum, tunc Vicarium Generalem totius Societatis, nobis omnibus congregatis solenniter, commendasset, vt in illa Congregatione reduceremus Societatem ad primarium eius viuendi morem, si forte aliqua in te deflexisset à pristina viuendi ratione, & aliquot Societatis Prouinciarum proposuissent toti Congregationi, vsum pilei Clericalis Coadiutoribus nostris laicis, post Congregationem quintam generalem (eius tempore Romae secundum Nouitiatum annum finiebam) à R. P. Claudio Generali primum concessum, non esse conformem pristino mori Societatis; Septima Congregatio post septem dierum hac de te deliberationem & disputationem, & aliquot intercessionem Patrum Hispanorum, statuit; ne deinceps nostris Laicis ad domestica obsequia admittendis, vsum pilei Clericalis concederetur.

Non est necesse hoc loco recensere grauissimas rationes, quibus mota est Societas, in septima & Octaua Congregatione Generali ad hoc statuendum.

Adferam ego, quae post septimam Congregationem generalem inueni in scriptis secretis Archiepiscopi Romani in confirmationem huius Decreti septimae Congregationis. Cum enim dissoluta Congregatio septima, iussus fuisset anno 1616. à R. P. Mutio Generali, ex Protocollo Archiepiscopi Romani excerptere omnia Responsum omnium Praepositorum Generalium & ipsius S. P. N. Ignatii vsque ad annum 1615. siue ad mortem P. Claudij, cui R. P. Mutius immediate successit, haec Responsum & Decretum inueni.

Primo: Inueni in Registro seu Protocollo Originali anni 1555. fol. 4. b. versu 4. tale Responsum S. P. N. Ignatii, & in altero libro Responsum Generalium in minore forma, hoc est, in quarto, signato in tergo litera A. fol. 31. numer. 140.

Cum Rector Collegij Viennensis Nicolaus Lanouus proposuisset varia dubia P. N. Ignatio decidenda ab eo, circa modum viuendi Societatis; exempli gratia: Quoties nostri Adolescentes communicare deberent: & an Nouitij Societatem ingressi, secularem in ea habitum aliquando retinere possent? proposuit etiam, an nostris Coadiutoribus Laicis vsum pilei Clericalis concedere posset? Sic S. Pater Italicè respondit: *alli deputati per seruitio & laici, la ragion non permette rebbe che se li concedesse beretta di prete. hoc est. Non esset conforme rationi, permittere & concedere berettum sacerdotalem deputatis pro seruitio & laicis.*

Secundo: Post mortem P. N. Ignatii in prima generali Congregatione sub P. Iacobo Laynez eius Successore & dilecto socio celebrata, factum est Decretum, vetans ne laicis Societatis

permitteretur vsum pilei sacerdotalis, exceptis solis sacristis. Decretum hoc in Actis Congregationis prima manu scriptis titulo 6. dist. 16. in Decretis vero impressis numer. 95. est huiusmodi.

Quaestum fuit de ratione vestium & pileorum, quibus Laici nostri, vti deberent: nihil statuendum visum est, sed eam indumenti rationem probari, qua nostri Laici à Sacerdotibus nostris, & secularibus hominibus distinguerentur: & vt vestitus honestus esset, iuxta morem patriae: & pileorum quidem ratio Prouincialium arbitrio relicta est. eos tamen qui in seruiendis Missis officium habent, Clericali pileo vti debere, visum fuit.

Quibus verbis Congregatio prima nostra Generalis, post mortem S. P. N. Ignatii celebrata, primo, aperte decreuit, nostros Laicos debere distingui à Sacerdotibus indumento, vestibus, & pileis. Secundo, iis solis qui Missis inseruiunt concedens Clericalem pileum, indicat alios vti eo non debere.

Quando autem pileorum rationem Prouincialium arbitrio relinquit, id non ideo facit, quasi relinquat potestatem penes Prouinciales dandi Laicis pileos Clericales (sic enim sibi Congregatio contradiceret, & vno eodemque decreto id statim abrogaret, quod antè immediate statuerat, de seruanda distinctione indumenti, inter laicos & Sacerdotes) sed vt Prouinciales pro diuersitate Regionum statuerent, quae forma pileorum Laici vti deberent, scilicet, an galeri, an alii, salua tamen distinctione à pileo Clericali.

Tertio: Cum auctoritate secundae generalis Congregationis sub B. Francisco Borgia habitae varia dubia proposita essent Congregationi ab ea soluenda; sic auctoritate secundae Congregationis Definitores deputati, hoc dubium soluerunt.

Ad Quartum: de vestibus & pileis Coadiutorum responsum est in Decreto 45. Prima Congregationis. De eo autem quod ibi non explicatur (scilicet, quod Congregatio prima Prouincialium arbitrio, vt supra dictum est, reliquerat) magis videtur probari vsum exigui galeri, & vt interiores vestes, Sotanna vulgo dicta, ad mediam tibiā plus minus attingerent, & mantellis recerentur. Vsum tamen pilei non videtur introducendum, praesertim vbi communes sunt Laicis & Clericis, vt in Lusitania.

Habetur hoc Responsum Definitorum auctoritate secundae Congregationis generalis datum in libro Romani Archiepiscopi, in quarto, notato litera B. fol. 3. p. 2. n. 26.

Quarto: Extat Decretum R. P. Borgiae tertij Praepositi Generalis in libro A. fol. 53. pag. 2. factum anno 1566. in Ianuarij, in quo post alia de aliis rebus dicta hoc additur numer. 10. *Visto quel che si trattò nella prima General Congregatione, intorno alle berette de Nostri fratelli Coadiutori temporali, mi è parso, non si vno piu, ma in lugo di quelli, cappelli, che si pot'anno fare honesti & leggeri, secondò*

secondo l'usanza de' paesi diuersi adoprano.

Quintò: Idem B. Borgia Generalis scribens Prouinciali Castellæ anno 1566. 25. Aprilis, concessit vt Laici nostri vterentur galeris, quorum vsus in commodum in obsequijs domesticis videbatur: voluit tamen vt eorum loco adhiberentur rotundi pilei, (quales olim Romæ portabantur à Nouitijs ante Generalatum P. Mutij) idque ob eam causam, quod illis sufficienter distingui possent Laici à Sacerdotibus. Verba eius hæc habentur in Registro Hispanico Romani Archiuij anni 1566. fol. 178. pag. 1. versu 6. ante finem, & in alio lib. A. fol. 317. pag. 2. num. 13. *Los bonetes rotundos en los legos se pueden sufrir, pues que son diferentes de los que trahen los Sacerdotes y Scholares, y así no ser a necessario traian Sombreros.*

Sextò: Idem B. Borgia in eodem Registro habente in tergo hunc titulum inscriptum Hispana & continente Hispanicis epistolas eius ab anno 1564. vsque ad 1566. fol. 177. b. versu 2. ad Prouincialem Aragoniæ sic scribit: *Los Coadiutores pueden pasar con sus bonetes rotundos pues son diferentes de los que traen los Sacerdotes*: Hoc est: In Laicis possunt ferri pilei rotundi, cum sint differentes ab illis quos portant Sacerdotes, & ita non erit necesse vt portent galeros.

Septimò: Idem P. Borgia volens consolari Coadiutores, quamuis circa annum Domini 1569. indulserit vt pileo clericali vterentur, tamè certum est, eius tempore etiam in Italia non vbiq; fuisse receptum eius usum. Præterea eos qui illo utebantur intra priuatos parietes domesticis officijs occupati, non fuisse solitos illos gestare ijs in locis, in quibus videri poterant ab externis.

Hoc patet ex literis P. Secretarij Societatis nomine huius Generalis scriptis ad Prouincialem Siciliæ anno 1570. 18. Februarij, quæ habentur in Registro Italiæ anni 1570. fol. 87. pag. 1. versu 4. ante finem, & in alio libro A. fol. 1407. pag. 2. num. 143.

Nostro Padre Vorrebbe intendere il parere di V. R. & delli suoi Consultori, quanto al portar barette de preti, gli nostri Fratelli Coadiutori nella Prouincia di Sicilia, presupposto che quelli che s'affaticano, doue sono visti da forastieri o quelli che Vanno soli, portano il capello, & che qui, & anche in altre Prouincie doue si è fatta la proua si consolano con questo detti Coadiutori & non si vede li faccia danno alcuno.

Porro non fuisse sub toro Generalatu P. Borgiae admissum in Sicilia hunc usum pileorum Sacerdotalium patet ex literis R. P. Eueardi Successoris in Generalatu P. Borgiae, paulò post adferendis paragrapho 10.

Octauò extat Decretum impressum tertiæ Congregationis generalis hac de re in hæc verba no. 32. *Cum questio de pileis Coadiutorum temporalium de qua in prima Congregatione actum fuerat, iterum proposita fuisset, Decretum fuit, vt R. P. N.*

Generalis (qui quod vniciq; Prouincia expediret iudicabit) totum negotium relinqueretur. Sic tamen, vt iuxta Decretum 16. tit. 6. prima Congregationis, distinctio inter ipsos, & nostros Sacerdotes, & seculares etiam humines, seruaretur.

Nondò: Quartus Præpositus Generalis P. Eueardus in tertiâ Congregatione Generali electus, tum sua autoritate tum Congregationis tertiæ (quæ hoc eius iudicio reliquit,) vehementer laborauit, ne vsus pilei Sacerdotalis in posterum concederetur Laicis, & paulatim minueretur. Nam scribens ad Visitatorem Castellæ sic agit in Epistola data 1578. 20. Iunij.

La difficultad que V. R. siente entroducir los Sombreros en los Coadiutores se puede moderar, con dexar à los que tienen ya bonetes con ellos, y dar orden, que los que no los tuuieren, o los que vnieren de nuevo, non trayan si non sombreros.

Habetur hoc responsum in libro A. fol. 354. pag. 1. num. 147.

Decimò: Idem Generalis volens vt in Sicilia Sacristæ vterentur hoc pileo, iuxta Decretum primæ Congregationis, & videns Prouincialem Siciliæ difficilem in eo recipiendo, moderatur usum, & eius difficultates soluens, ita scribit 1578. 17. Iulij in Registro Siciliæ fol. 30. pag. 1. versu 8. ante finem.

Il dubio che V. R. ha circa il dar la baretta Clericale a Sacristani, si risolve con dirle, che meta in quell' officio persone stabili & idonee à continuare quell' officio ne gli lasci mutare se non per qualche urgente bisogno: & in questo modo non si verran à dar dette barette à molti come V. R. dice, ne altri baueran occasione di demandare d'esser Sagrestano, non si variando questi simili officiali. Et in caso che si mutino, si leuan loro le brette, perche il Decreto li concede, ratione officij, & non persona. Ne Collegij grandi poi, doue sono necessari due alla Sacristia, basterà che solo si dia al principal Sagrestano. Ex lib. A. fol. 212. pag. 2. num. 123.

Vndecimò, in Prouincia Romana separatim per Procuratorem Prouinciæ eidem P. Generali expositum fuit hoc postulatam anno 1576. num. 10: Vt in vestitu differant Coadiutores à Sacerdotibus, quo ad pileos & vestes exceptis Sacristis, Quod ille Generalis approbans, ita respondit.

Animentur meliores, antiquiores suauiter, vt deponant: nulli autem in posterum de nouo detur, qui admittetur ad Societatem, & qui nondum habuerunt: ac vero admoneantur cum admittuntur, sibi nunquam talem pileum datum iri. De vestibus autem & pallijs Superiores ipsi poterunt sine rumore curare, vt res redigatur ad eam distinctionem quæ ex Canone 63. Tertiæ Congregationis decet.

Habetur hoc Responsum in Romano Actiui in Responso Generalium datis ab anno 1576. ad annum 1579. fol. 7. pag. 1. §. Ad dictum.

Duodecimò, idem P. Generalis Respondit Pro-

Provinciali Longobardiæ seu Mediolanensi, scire cupienti, quid Statutum esset circa Pileos & vestes Coadiutorum temporalium sic scribens.

Nonitis aperte est dicendum, non esse eis dandum pileum clericalem, & ita erit exequendum. Quibus iam concessus est, non est eis vi auferendus, sed paulatim persuadendum, vt illum ferre non curent, quem admodum multi boni & meliores Romæ fecerunt.

Decimotertio, cum Prouincia Aragoniæ anno 1576. petisset, vt in ea Coadiutores temporales possent vt pileo clericali, quo tunc non utebantur, idem P. Generalis ita respondit numero 10.

Non est immutanda consuetudo illa Prouinciæ Aragoniæ, in pileis quos gestant Fratres Coadiutores, quibus, à Sacerdotibus distinguuntur, vt melius Decretum Tertie Congregationis Generalis obseruetur. Et, si in alijs Prouincijs abusus inueniatur, corrigetur.

Abusum vocat, correctione dignum, vsum pileorum Clericalium in Laicis.

Decimoquarto, idem Generalis, Respondens ad petitionem Prouinciæ Belgicæ, cupientis ne in illa, etiam factis, pileus Clericalis ex concessione Primæ Congregationis Generalis permitteretur: ita petenti rescribit numero 12.

Operent Patres huius Prouinciæ, vt P.N. Generalis, his in locis permitteret eum vsum, qui hactenus fuit, quantum ad habitum, & pileos Coadiutorum, etiam si habeant Officiam inferiendi Sacris. Ad hanc petitionem Prouinciæ Belgicæ, ita P. Euerardus Respondit:

Ad Duodecimum, seruent Coadiutores vestimenti modum quem hactenus habuerunt.

Decimoquinto, idem P. Euerardus Generalis, scribens ad Claudium Aquaniam tunc Præpositum Prouinciæ Neapolitanæ, cupientem scire praxim, quam sequi deberet in permittendo Laicis vsu pileorum Clericalium, ita Respondit anno 1579. 29. Ianuarij, prout habetur in Registro Neapolitano Romani Archiuij fol. 31. p. 1. post mediam paginam.

La praxi de Nostri Coadiutori quanto alla beretta, est ista, che à quelli che di nouo entrano non se li permette, anzi dal principio chiara mente si auisano, che non vi facciano pensiero: all' altri che già nestanno in possesso, non si leua per forza, ma si come tal volta è occorso, alcuni per sua deuotione vedendo l' intentione de superiori, si monono à Lasiaarla, volentieri s' accetta. Il che ancora si petra fare costì con quelli che P. R. Scrucina hauerli offera. Questi tali poi suori, sempre portano il capello, in casa à suo benelacito, altri il capello, altri beretta rotonda, oberecchio, & per cio aspectiamo la Congregatione di Procuratori per determinare alhora vna cosa commune per tutti quanti, si di questo come anco delle Sotame. Habetur hoc responsum, etiam in libro A. fol. 219. pag. 1. numero 160.

Decimosexto, extant in Archiuijo Societatis diuersarum Prouinciarum Congregationum po-

stulata, quibus à Congregatione Generali petierunt, vt vsum pilei Sacerdotalis Laicis admittere concessum primum à P. Claudio, post Quintam Congregationem Generalem. Hæc postulata Congregationi septimæ Generali me presente & audiente representata fuerunt, & retortâ per septem dies agitatâ, rationibus in vtramque partem allatis, conclusum fuit à septima Congregatione, ne vsus pilei Clericalis Coadiutoribus nostris Laicis in posterum admittendis, concederetur, formato Decreto hisce verbis: Quod Decretum extat in Decretis impressis huius Congregationis numero 20.

Cum propositum fuisset Congregationi, vt dignaretur discrimen aliquod certum in vniuerso Sacerdotum, Scholasticorum, & temporalium Coadiutorum vestitu, Decreto suo statuere: censuit primo, seruandam Regulam 6. Custodis vestium. Circa capitis vero tegumentum, iis qui imposterum ad Societatem Coadiutores venturi sunt, omnino Clericalis pilei vsu, quo Sacerdotes & Scholastici vti consueuerunt, interdiciendum esse: ademptâ cuiuscunque deinceps Superiori, etiam Generali, dispensandi cum illis facultate. Iis vero qui iam in Societate sunt, permitti eorundem vsum posse, in illis Prouincijs, in quibus consuetudo talis inualuit.

Decimoseptimo, cum hoc Decretum post quatuor dierum hac de re disputationem, statutum fuisset, & aliqui Patres tam pro Indicis quam pro Hispanicis Prouincijs intercessissent, rogâtes, vt hoc Decretum abrogaretur, vel certe nil in hanc & in alteram partem statueretur, iterum eadem Congregatio septima Generalis, tres in huius rei tractatione actiones & sessiones per tres dies habuit, & post multa variaque in vtramque partem à varijs allatæ, censuit Decreto 36. in Actis impressis posito, numero 23.

Primo, nihil sibi videri in Coadiutorum capitis tegumento mutandum in iis, qui Societatem ingressi, Sacerdotum ac Scholasticorum pileis vtiuntur. Is vero, qui imposterum in Europa ad eandem Societatem accessuri sunt, nullo modo vsu pilei Clericalis, quo Sacerdotes, & Scholastici vtiuntur, censuit permittendum. Statuitque Congregatio, sententiam hanc suam, indispenfabilis Decreti vim roburque, habere & obtinere debere. Quod etiam discrete imposterum indicandum voluit omnibus, quotquot in Societatem admitti perierint, nec alia conditione admittendos. De iis vero, qui in vtraque India Orientali & occidentali versantur, nihil in presentiarum statuendum sibi iudicauit, sed rem totam arbitrio Patris nostri relinquendam, qui pro temporum varietate videbit quid in Domino consultum fuerit, ac fieri poterit.

Porro sciendum est, in hac Congregatione septima, pro tali Decreto condendo, sua dedisse suffragia, non vnus tantum Nationis Patres, sed prorsus ex omnibus Regionibus & Nationibus, aliquos in hanc iussisse sententiam.

Decimo octauo, in Societate fuerunt anno 1616. triginta duæ Prouinciæ, ex his in decem Prouincijs Indicis per Decretum septime Congregationis

gationis non est adeptus Laicis pileo clericali: in duodecim autem septemtrionalibus Provinciis, nunquam ad hunc diem vsi sunt, Societatis Laici pileo Clericali: atque ita viginti duas Provincias Societatis hoc Decretum non attingit. Quocirca cum decem tantum Provincias sint in Italia & Hispania, in quibus vetatur Laicis postea admittendis vsus pilei Clericalis, æquum est, ut minor pars Societatis conquiescat, quando maior & numerosior quæta manet.

Decimonon, in omnibus Religiosis Ordinibus eorum Conuersi seu Donati, seu Laici, non solum pileo, sed etiam modo & qualitate vestium, primo aspectu, discernuntur à Clericis eiusdem Ordinis & à Nouitiis. Equum ergo est, ut & Societas habeat suos Coadiutores pileo & vestitu differentes, & quidem primo aspectu, à Sacerdotibus & Clericis.

Vigesimo, Deus ipse immediatè similia statuit. Nam in Reuelationibus Extrauagantibus S. Birgittæ cap. 35, cum Christus Dominus permisisset Fratribus Professis Regulæ Saluatoris ore proprio à se dictatæ Fratres Laicos, duos concessit focarios, & addidit.

Focarij, non debent habere cucullam (quæ correspondet nostro pileo clericali) sed mantellum, de super tunicam, cui sit assutum caputium paruulum ut alij Religiosi. Cum verò laborant, deponant mantellum, & habeant pro illo Caputium ad hoc statutum, sicut Conuersi Ordinis sancti Benedicti, aut Bernardi, & balthem de corio nigro.

Porro cucullus, seu, ut vocat S. Hieronymus in

Testamento Hilarionis, & S. Benedictus cap. 55, Regulæ, cuculla, genus est vestimenti, inquit Alardus Gazæus Com in lib. 1. cap. 4. Instit. Cassi, seu amictus, caput & humeros circumambiens & protegens: vnde Cucullatus, id est, cucullo vel cucullâ indutus. Operiebant autem Monachi olim (vti & nunc) caput integumeto, inquit Sozomenus lib. 3. histor. cap. 13. quod cucullum (κुकουλιον) appellare solem, quod ostenderent se vitam perinde simplicem & sinceram agere atque pueros lacte nutritos, quorum caput eiusmodi tiaris inuoluunt, ut regatur simul & foueatur. Eandem causam gestati cuculli ait fuisse Cassianus lib. 1. Instit. c. 4. & S. Dorothæus doct. 1.

Hos libros seu scripta Archiuij Romani, quæ in hoc capite citauit anno 1516, à me lecta, post septimam Congregationem Generalem, deinde tempore Octauæ Congregationis Generalis, dum disceptandum esset de hoc pileo Clericali, iussu R. P. Vincentij Carraçæ Generalis, accepta ex Archiuijo Romano, attuli ad cubiculum R. P. Ioan. Guilh. Calaueroni tunc Secretarij Congregationis vt in illis, vna cum duobus sociis suis (inter quos erat modernus R. P. Assistens Gallia, P. Franciscus Annatus) legeret illa, quæ in hoc capite ex illis scriptis Archiuij descripseram. Legerunt, & postea istos Originales libros & scripta Archiuij Romani attulerunt ad locum, in quo Conuentus Congregationis octauæ à nobis habebantur, & in mensa cui affidebat R. P. Generalis, cum suis Secretariis deposuerunt, & toti Congregationi aspicienda exhibuerunt, & ex illis supradicta legerunt.

